

յԱրաբաց գրոց քաղեալք եւ թարգմանեալք, որք յիշեցուցանեն մեզ եւ
զազգային Բժիշկս մեր, եւ ոմանք կարծին ՚ի մարզից Սիսուանայ, այլ
ժամանակք եւ գործք նոցին սակաւածանօթք. **Երազիսն**, Սիմաւոն,
Ահարոն եւ որդի նորա Ստեփանոս եւ Տոհմ նոցա, Վահրամ, **թերեւս եւ**
Դեղին բժիշկն եւ ճոշլինն:– Չեր օտար՝ **Երազիկեզու**, զի էին անդ
վանորայք, եկեղեցիք եւ մեծաստիճան արթոռակալք Ասորոց. յայն
ժամանակս թարգմանեաց Գէորգ Վ. ՚ի Քէտուն՝ զճառս ինչ Ս. Եփրեմի:–
Հարկ եղև ընտելանալ եւ Թուրք եւ Թաթար լեզուաց, որոց զիտակ գոլ
երևի Մխիթար Վ. Սկեռացի, հմուտն եւ լատինականին, զի էառ ընդ իւր
զնա թարգման արքայն Հէթում՝ յերթալն ՚ի Թաթարս. նոյնպէս թուի եւ
Բարսեղ Վ. յառաջագոյն դեսպան առաքեալ առ նոսա:– Ի նորոց լեզուաց՝
յետ փռանկին չիք երկբայել՝ զի գեթ յԱյաս շահաստանի՝ ուր յաճախէին
վաճառականք ազատ քաղաքաց եւ ընկերութեանց Իտալիոյ, լսիւր ՚ի
Հայոց եւ Իտալականն բարբառ:

Չանց արարեալ զքննութեամբ այլ եւս ազգ մակացութեանց եւ
արուեստից զարգացելոց ՚ի Սիսուան, ակն արկցուք եւ յիշեցուք ՚ի
հարեւանցի եւ զտեղիս ուսմանց եւ վարժից նոցին. որք են, նախ,
աներկբայապէս՝ վանորայքն, եւ յաւէտ նշանաւոր ՚ի նոսին Դրագարկն,
Արքայկաղնին, Սկեռայն, Մլիճն, Ակներ, Պերճեր, Մաշկետր ՚ի Սեաւ
լերինս, եւ մերձ նմին եւ յԱնտիոքայ սահմանս՝ Յետուանց վանք, յորում
անուանի եղեն առաջնորդն Յովսէփ եպիսկոպոս, եւ Գրիգոր Վ. Մարաշցի,
եւ այլք յիշատակեալք ՚ի Տեղագրութեանս: Այլ առանձինն եւս յիշելիք են
աստանօր Մեծքարն եւ Ջերմաղբիւր. զի յառաջնումն տեսաք Վարժարան
ուսման մանկանց կարգեալ ՚ի Լեւոնէ Բ, որ՝ ըստ այլում գրչի
«Վարդապետաց յարմարեաց տունս, ընդ որս եւ զՄեծքարն... եւ
բնակեցոյց ՚ի նմա կրօնաւորս». իսկ յերկրորդումն՝ Դասատուն կարգեցաւ
՚ի թոռանէ նորուն՝ Դ Լեւոնէ, խնամակալութեամբ Պայլի իւրոյ Օշնի,
որպէս յիշէ Յակոբ Կրակկացի Վարժապետ տեղւոյն՝ յամի 1328:

Մնայ արդ յիշատակել եւ զմեկենասս ուսմանց, այսինքն
զբարգաւաճողս եւ զխրախուսիչս, այլ եւ զգրասէրս եւ զգրաստացս. զի եթէ
առաջինն՝ մեծատանց եւ հզօրաց շնորհ է, երկրորդն հասարակաց իմն
տեսանի ՚ի Կիլիկիայս, մանաւանդ յազնուականացն դասս, որոց
հոչակագոյն լինին յիշատակք քան զռամկաց եւ փոքր մարդկան, ըստ
հասարակ օրինաց աշխարհի: Տեսաք ՚ի սկզբան ծանօթութեանս
զձեռնտուութիւն եւ իրախուսանս Մեծին Լեւոնի ՚ի բարգաւաճանս
զբազիտութեան, մինչ զբաղեալն էր ՚ի քաղաքական հոգս եւ կարգս: Նոյն